

26 w 2021 (318)

Aktualizujemy sprawności: jak wodzowie korzystają z błękitnej książeczki?

Data publikacji: 24.05.2021 / Autor: Redakcja

“Piękne rzeczy rodzą się w bólach” Tym zdaniem podsumowujemy drugą ankietę o zuchowych sprawnościach, która dała popalić kadrom gromad. Zadanie było niełatwe; w ankiecie wodzowie przelali na klawiaturę mnóstwo kreatywności, pasji i zaangażowania, by jak najlepiej rozpisać zadania do sprawności zuchowych i tym samym włączyć się w aktualizację sprawności. (Jeśli nie pamiętasz, o jaką ankietę chodzi, to znajdziesz ją [pod tym linkiem](#)) Dziękujemy wszystkim, którzy wypełnili ankietę – już niedługo będziemy zbierać pierwsze owoce waszego zaangażowania! Pełny raport z ankiety można przeczytać [Tutaj](#), a jeśli jesteś ciekaw, co dalej będzie się działo z aktualizacją sprawności zuchowych, to zapraszamy do lektury niniejszego artykułu.

Analiza ankiet

Zrobiliśmy tę ankietę, by dowiedzieć się, jak zuchmistrzowie rozumieją stosowanie sprawności w praktyce: w jaki sposób z wymagań przechodzą na poziom tego, co powinien zrobić zuch, żeby otrzymać sprawność. Liczymy, że dzięki temu, uda nam się lepiej dostosować nową książeczkę do tego jak faktycznie pracują z nią wodzowie (a nie jak nam się wydaje że powinni). To dlatego prosiliśmy o rozpisanie szeregu sprawności zuchowych do zdobywania przez pojedyncze zuchy, jak i przez całą gromadę. Przyznajemy – pytań w ankiecie było trochę za dużo, trochę zbyt monotonne były. Przepraszamy za to niedopatrzenie i tym bardziej dziękujemy wszystkim, którzy odpowiedzieli.

Wśród 32 respondentów z całej Polski znalazło się 13 wodków, 12 przybocznych oraz 7 byłych wodków gromad. Idealne połączenie trzech etapów “cyklu życia” zuchmistrza zapewnia dobry ogląd na umiejętność rozpisywania zadań do sprawności. Respondenci pochodzili głównie z chorągwi lubelskiej (11 odpowiedzi) i z Mazowsza (7). Z pozostałych chorągwi udało nam się zebrać właściwie pojedyncze odpowiedzi. Stworzone ostatecznie próby różniły się stylem oraz formą proponowanych zadań. Żeby lepiej analizować odpowiedzi, podzieliliśmy je na siedem kategorii:

- A** – fabuła do realizacji z gromadą
B – zajęcia (grupowe)
C – zadania dla zucha, szóstki lub gromady
D – obserwacja/uznaniowe przyznanie sprawności
E – zaliczenia (zadania mówiące, że zuch ma coś wymienić, pokazać na mapie, odpowiedzieć na pytanie itd. – naszym zdaniem niezgodne z metodą zuchową).
F – brak odpowiedzi
G – odpowiedź żartobliwa, niepełna lub bez sensu (w tej kategorii naszą ulubioną jest zadanie dla sprawności obieżyświat: “Zwiedzi polski trójkąt bermudzki: Sosnowiec – Radom – Bałuty”)

Kategorie A, B, C uważamy za zgodne z metodą strategii do stosowania w gromadach. Przyznanie sprawności na podstawie obserwacji zucha i decyzji wodza jest kontrowersyjne, ale uznajemy je za w niektórych wypadkach uprawnione, zwłaszcza, jeśli zuch wie, że jest obserwowany, że swoim zachowaniem zdobywa sprawność. Kategoria E z kolei jest niezgodna z metodą harcerską i pasuje bardziej do sprawdzianu w szkole, niż do gromady zuchów – zdecydowanie należy jej unikać! Odpowiedzi F i G oczywiście wypadły z dalszej analizy.

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba poszczególnych typów odpowiedzi. Jedna odpowiedź mogła być przypisana do kilku kategorii jednocześnie.

	 Obieżyświat (cała gromada)	 Mistrz gier i zabaw (indywidualnie)	 Ekołudek (cała gromada)	 Rycerz (indywidualnie)	 Mały Europejczyk (cała gromada, sprawność z nowymi wymaganiami)	suma
A - fabuła	13	0	2	3	4	22
B - zajęcia	22	1	25	5	15	68
C - zadania	11	27	12	15	6	71
D - obserwacja/ uznaniowe	0	13	27	16	0	56
E - zaliczenia	3	5	4	6	8	26
F - brak odpowiedzi	1	0	1	2	4	8
G - odpowiedź żartobliwa/ niepełna	2	3	1	2	3	11

Patrząc na ogół zuchmistrzów, najczęstsze jest połączenie zajęć oraz zadań. Wbrew naszym obawom, dość rzadkie było formułowanie zaliczeń polegających na egzaminie wiedzy lub zademonstrowaniu jakiejś umiejętności. Bardzo nas to cieszy, choć ta liczba z pewnością mogłaby być jeszcze mniejsza. Ciekawostka: zauważyliśmy tendencje różnych środowisk do pewnego typu odpowiedzi. Zuchmistrzowie z Lubelszczyzny wymyślali głównie zajęcia połączone z fabułą (kat. AB), natomiast chłopaki z Mazowsza wpisywali raczej zadania z elementami obserwacji lub zajęć (kat. C +G/B). W środowisku łódzkim najczęstsze było podawanie samych zadań.

Co więcej, ankieta pokazała siłę doświadczenia w pracy instruktorskiej. Odpowiedzi osób z większym stażem w zuchowaniu były przeciętnie bardziej kreatywne i trafne metodycznie od rozwiązań proponowanych przez zuchmistrzów młodych lub niedoświadczonych.

Kurs instruktorski *Majstersztyk 2020*, fot. ćw. Jan Matłosz

Jedna nowa sprawność

Jako ostatnią sprawność do rozpisania, daliśmy w ankiecie Małego Europejczyka, wymyślonego według naszych pierwszych pomysłów na nowy system. Chcieliśmy zderzyć to, co już mieliśmy, z opinią zuchmistrzów. Rozpisane próby nie różniły się właściwie od tego, co było tworzone dla “starych” sprawności, czyli nie było efektu dezorientacji, ani trudności z przestawieniem się; dodatkowo otrzymaliśmy od uczestników badania wiele uwag, które pomagają nam w kolejnych etapach naszej pracy. I owszem, przyznajemy, że przykładowa sprawność była niedopracowana. Bądźcie spokojni, to dopiero pierwsza wersja!

Ponad 60% ankietowanych napisało, że podoba im się testowany system, oraz, że jest łatwiejszy i bardziej intuicyjny w użyciu. Proponowany system wydał się trudniejszy i mniej intuicyjny odpowiednio 5-ciu i 7-miu osobom. Cztery osoby nie miały zdania lub nie widziały różnicy. W komentarzach respondenci dzielili się zadowoleniem, że jest więcej wymagań na sprawność i można spośród nich wybierać; niektórzy zauważali też, że nowy system pozwala lepiej dopasować się do potrzeb konkretnego zucha i gromady, ale kosztuje to czas, poświęcony na wybieranie odpowiednich wymagań. Część ankietowanych uważa, iż przyjęty przez nas kierunek nadmiernie ogranicza wyobraźnię i niemal nie zostawia miejsca na wkład własny wodzów. Kilka osób zastanawiało się też nad sylwetką sprawności – czy w ogóle jest potrzebna? Czy powinna być mglistym zarysem, czy czymś bardziej konkretnym? Czy potrzebna jest dłuższa czy krótsza? Wszystkie Wasze komentarze bierzemy pod uwagę i wykorzystujemy przy dalszej pracy zespołu.

Horyzont coraz bliżej

To co dalej? Spieszymy z odpowiedzią! Po serii webinarów zuchmistrzowskich i dokładnym dowiedzeniu się, jak wodzowie korzystają ze sprawności, udało nam się stworzyć dokładny opis kolorów Pryzmatu, oraz zasady, jakimi będzie kierował się odnowiony system sprawności. Wkrótce zaczniemy przerabiać obecne sprawności ze starego do nowego modelu. Chcemy to zakończyć do sierpnia, po to, tak by część gromad mogła zastosować nowy system w praktyce w przyszłym roku harcerskim i tym samym sprawdzić funkcjonalność zaktualizowanego systemu. Do tego potrzebujemy Waszej pomocy! Szukamy chętnych zuchmistrzów do zespołu, który w najbliższych miesiącach przełoży razem z nami stare sprawności na odnowiony system. Jeśli chcesz nam pomóc, prosimy, daj nam znać! Osobiście, przez [facebooka Wydziału Zuchowego](#), albo przez maila: h.skrzynski@zhr.pl. Oczywiście, zbieramy też gromady chętne do testowania w przyszłym roku wersji demo nowej książeczki.

Nadchodzące zmiany napełniają nas optymizmem, dlatego jeszcze raz dziękujemy za wypełnienie ankiet i do zobaczenia na zlocie zuchmistrzowskim w Łodzi!

Zespół *Aktualizujemy Sprawności*

[phm. Henryk Skrzyński](#)

phm. Paweł Szczerbiński

pwd. Mateusz Kaczkowski

[pwd. Ignacy Chocyk](#)

pwd. Kuba Karaś

O Autorach:

Zespół *Aktualizujemy sprawności* przy Wydziale Zuchowym Główniej Kwatery OH-y wziął za cel dostosować książeczkę sprawności do potrzeb współczesnych zuchów i wodzów. Jesteśmy doświadczonymi wodzami z Mazowsza, Lubelszczyzny i Małopolski. Chcesz się z nami skontaktować? Masz poradę, wniosek, skargę lub za dużo wolnego czasu? Pisz na h.skrzynski@zhr.pl.

Redakcja

Zastęp służbowy oddelegowany do poszukiwania artykułów w wartościowych miejscach, wypytywania władz o praktyczne porady oraz znajdowania odpowiedniego cytatu na dowolną okazję.